

NYERGES GÁBOR ÁDÁM

Sziránó és a túlzselézett tankcsöppség

Sziránónak – mint rendszerint – fogalma sem volt róla, milyen boldog.

Iskolába jár, leckét ír, játszik. Micsoda mézédés, pirosposzsgás rokokó évek voltak ezek – még ha EP néni néha olyan erővel szorította is a kezét (mert hiszen ki másnak kellett volna a sorakozónál az Elektromos Pulyka mellett vezetni a menetoszlopot, mint neki, annak a *jóraivaló kisfiúnak*), hogy szabályosan elkékvült. Hősünk ilyenkor foglyul ejtett kalózkapitány volt, akit minden életre kelt tetemek közül a leggusztustalanabb, legrémisztóbb szörnyeteg ejtett rabul, csontvázkezének jéghideg ujjait Sziránó kapitány izmos karjába vájva (bezzeg ha akkor már ott lett volna a rettenthetetlen Cefrés Medve!...) és legyőzött legénységének élén viszi a vesztőhely felé, míg ő rafinált szabadulási terveket szó, a különböző bájitalok, rejtett török, karabélyok és egyéb titkos fegyverek felhasználásától – szükség esetén – egészen a pisilni menés lehetőségéig.

Aztán meg már csak röhögött rajta, hogy egykoron még ezek számítottak veszedelemnek.

Már akkor kocsonyás balsejtelem furdalta túlélésre szakosodott hetedik érzékét, mikor a negyedik évnyitó után Erzsi néni szokásos (tehát egyetlen) legünnepibb blúzában az ilyen alkalmakkor esedékeseknél is ünnepélyesebb arckifejezéssel állt az osztály elé. A tanári asztallal egy vonalban, az ajtó mellett egy idegen alak figyelte fesszengve. Az osztály persze egyrészt értette, mi folyik itt, tavaly is érkezett már két új gyerek, másrészt azokat viszont egyszerűen csak beültették közéjük, elhangzott a két név (Tími és Péter), aztán lehetett spontán ismerkedni – természetesen csak a nettó két órás osztályfőnöki eligazítás után.

Ezúttal azonban nemcsak a delikvensek, hanem maga Erzsi néni is izgul, majd kiugrik a bőre alól a drukk. Csenedesedjenek el, mert új kis barátjukat szeretné bemutatni. Sziránó és Áron enyhe horkantással konstatálja az utolsó padban, hogy ez azért nem egészen így van, a *kis* csemete ugyanis egy majdnem kétméteres, izmos, szinte kopasz vadállat, a nyakánál rinocéroszvastag a felgyűrődő bőr, hajának felfelé meredő, uszkve két centi hosszú, ritkás (ritkított!) szálai között szinte alig ül meg a túladagolt zselé, feltűnően elegáns, szemmel láthatóan már eleve órá szabott öltönye pedig groteszken elegánsodik vadiúj Nike edzőcipője fölé. Nem hisznek a szemüknek, a csöppség rágózik. Óra közben, épp mialatt bemutatják (Verber Máté), itt kérődzik és csámcsog, épphogy csak lufit nem fúj, na tessék, csap a térdére Sziránó, dehogynem, csak épp mikor Erzsi néni a másik irányba néz. Osztály kényszeredetten kuncog a felfoghatatlan paranormális esemény láttán, Erzsi néni azonban ezt

félreértve rájuk rivall, hogy ne csúfolják vagy piszkálják Mátét (ezt piszkálni? Legfeljebb tankkal – jegyzi meg Áron), akit lesznek szívesek teljes jogú tagként befogadni a közösségbe. Foglalj helyet, Máté, érezd magad otthon, teszi hozzá legszívélyesebb hangján Erzsí néni, nem mintha Máté ne érezné otthon magát már az első perctől kezdve, köszönöm, böffenti a tanárnőnek, normál hangereje legalább kétszerese egy átlagemberének, majd nemtörődöm lépteivel magabiztosan odacsoszog a procedúra kezdete óta szolid nyárfalevél módjára remegő Pavel mellé, aki (penetráns szájszaga okán kevésbé befogadott tagja lévén a közösségnek) egyedül ül – egyedül.

Csumi, veti oda Máté a nyiszlett kis bolgárnak, aki valami kisebb testű rágcsáló utolsó segélykérő nyöszörgésével fogadja az üdvözlést, majd megszeppent könnyezéssel a harangkondításnak is beillő hátbavágást. Máté lapáttenyere ismét emelkedik, de tétován megáll a levegőben és lehanyatlik, nagyjából úgy, mintha itt még nem lenne befejezve a munka, de jelenleg bokrosabb teendőik (kérődzés, nézelődés) és a helyzet adta korlátozások (Erzsí néni) miatt nem lehetne itt tisztességesen végigcsinálni semmit.

Még jó, hogy Pavel a középső padosorban ül, Áron és Sziránó meg az ajtó felől, így ők már kartávon kívül esnek. Máté füzetet vesz elő, legalábbis valamit, amit ő szerény eleganciával, nemes egyszerűséggel csak *füzetnek* titulál, holott amije neki van, legalább mappa, de még az sem, szinte kis könyv, bőrkötés, középen ezüstösen csillogó fémspirál által összefogott kockás, vonalas, üres, fehér és színes lapok, naptár, regiszter, eléjük fűzve még számológép (!) is, hátuljának külső felén tolltartó, a belsőn zsebek. Az illata (mert hogy ennek még az is van) egészen Sziránóék padjáig elér. Gazdagságszag, így kereszteli el később Áron a márkás külföldi férfikölni, az alpesi rétek üdeségét árasztó legdrágább öblítő és a legújabb Adidas sportdeodor együttes aromáját. Máté hipertekológiával felszerelt csodafüzetét kinyitja az első oldalon és kezdetnek (amúgy felütésképp) pár vonással méretes faszt rajzol bele. Az arcára kiült ábrázat alapján a maga részéről készen áll a negyedik osztály elkezdésére.

Máté pár hét alatt beilleszkedik. Már amennyiben beilleszkedésnek tekintjük, hogy megtanul minden nevet (hogy aztán gondos listát állíthasson össze azokéről, akikét nem tervezi majd elfelejteni), beszélget mindenkivel, és persze, ami a legfőbb, kártyát is cserél.

Márpedig ez akkoriban, tudniillik a *kereskedelmi életbe* történő zökkenőmentes bekapcsolódás, mindent jelentett. Ha a személyes szimpátia hiányzott is – a nagyszünetekben uzsonnáját (két dupla sajtburgert, nagy krumplit, nagy kólát, két Snickerst vagy Mars csokit, ahogy épp) egyedül falatozgató Mátét látványosan egyedül hagyó többiek arckifejezéséből ez egyértelműnek tetszett –, a biznisz mindent feledtetni tudott. Máté, ennek megfelelően, napi adagját befejezve elővette Budmil sporttáskájának egy rejtett zugából (mert hogy ebben rejtett zugok is voltak) frissen vásárolt kosaraskártya-albumát és felcsapta középen. Két hete még

üres volt a negyven oldalnyi műanyagzebből álló, gusztusos kis könyvecske, de mostanra már túl volt a felén. Egy másik rejtett zugból két csillogó csomag kártyát vett elő, Sziránóék illet még az életben nem láttak, erre ugyanis nem Upper Deck volt írva, hanem valami teljesen más angol szöveg, ez külföldi, mondja válaszul a nyálcsorgó tekintetekre, mármint onnan is kaptam, teszi hozzá, kényelmesen kibontja és egy kissé kiégett kéjenc mozdulataival válogatni kezd a külön-külön is több csomag hazait érő kártyák közt. Ez már megvan, ezt neked adom, veti oda könnyedén, mármint nemcsak a szavakat, de magát az emlegetett kártyát is Áronnak, hihetetlen, hogy ez még dobni is tökéletesen tud, a kis színes kartonlap pont Sziránóék padjának közepén landol. Áron szemei majd kiesnek, bazmeg, ez egy SPX, izé, köszi, teszi még hozzá. Sziránó agyvize egyrészt forr, hogy micsoda kérdés, micsoda gusztustalan rongyrázás, másrészt, mert ha egy kicsit tovább csúszik az a lap, most akár az övé is lehetne a többezer forintnyi cucc, elvégre Máté, mikor a neked adomot mondta, fel se nézett közben, ember legyen a talpán, aki ez alapján megmondhatná, hogy nem eleve neki szánta volna.

És a piac felélénkült. Egyrészt, mivel Máté új árucikkkel frissítette a kínálatot, makettautóval, (megtévesztésig igazinak tűnő) játékpisztollyal, stopperórával, akciófigurákkal, pénztárcákkal, világítós tollakkal, svájcbicskákcal és kábé mindenel, ami, mit ad isten, aznap véletlenül épp nála volt. És a fiúk cseréltek és beréltek, míg röhögtek ezen a barom melákon, aki már annyira kőgazdag, hogy halvány lila gőze nincs arról, milyen rossz üzletet csinált, mikor Feri kétszáz forintért vett, bővli üveggolyókészletéért egy aranyszínű töltőtollat (tokkal) és egy 1:24 méretarányú, forma-egyes, Burago Ferrari-modellt cserélt. Persze, hogy ki csinált, mikor és főleg *mennyire* rossz üzletet, nos, maradjunk annyiban, hogy erre még érdemes visszatérni.

Máté tehát amolyan *újnemes* volt. Mindenki által lenézett pénzarisztokrata, aki nemes egyszerűséggel módszeresen bevásárolta magát a belső és első körbe. Itt is nagyok voltak a tétek, hiszen a melák gyors felemelkedése szemet szúrt Áronnak is – főleg neki.

Sziránó, bármennyit is analizálta, nem volt képes meglelni az okát Áron iránta való, hirtelen támadt érdeklődésének. Ugyan korábban sem voltak rosszban, sőt, kifejezetten jó viszonyt ápoltak, egyforma politikai nézeteik, humoruk, közös kedvenc focicsapatuk és zenekaraik miatt négy éven keresztül a legnagyobb békében uralkodtak népükön és (valójában) Ferin is. Az ötödik osztály azonban Sziránó számára azzal kezdődött, hogy kancellártársa még az első osztályfőnöki előtt megkérdezte, nem akarna-e mellé ülni. Sziránó persze akart, hiszen Feri már második éve akart vele közös padba kerülni, márpedig a császárnak meg kell adni, ami a császáré. Tudta, sokáig már nem kerülheti el a költözést, Áron azonban most szemfülesen előbb kérdezett, így, ha számonkérésre kerülne a sor, nyugodtan hivatkozhat rá, hogy szívesen ülne ő Feri mellé, naná, de hát mit lehet tenni, és itt tekintetében tehetetlen, mondhatni diplomáciai bosszankodással vonná meg a vállait, és Feri bár

elsőre (és másodikra) nem értené a finom célzást, csak a mit lehet tennit ismételtetné magában félhangosan, végül nagy nehezen leesne neki, hogy Sziránónak *nem volt más választása*, mint elfogadni Áron ajánlatát.

Nyert tehát még egy évet.

És láss csodát, az együttülés pompás volt, Áronnal félpercenként szakadtak a röhögéstől (szó szerint, mivel már erősödő fájdalmakkal adták tudtukra rekeszizmaik, hogy ennyi nevetést sokáig nem lehet visszafojtani). És röhögtek aztán egy éven keresztül mindenben, a szavalóverseny házi fordulóján is, mikor Hakapeszi Maki épp ott tartott, hogy a sűrű setét éjben, meg dühöngő a déli szélben jó Budavár magas (szűn) tornyán *"az érckakas csikorog élesen"* és Áron, mint érckakas, csikorogott is élesen, amitől Sziránó szabályosan kiesett a padból, ezzel persze visszaráhögtetve a gaz röhögteget, s mindezt (a leplezhetetlen kiesést leszámítva) titokban, nehogy feltűnjön a Viviennek, aki ilyenkor, mikor *irodalmunk legjavanak feledhetetlen remekműveit* szavalták a megszeppent, sejpítő, pöszítő és dadogó osztálytársak, szóval ilyenkor elvárta az átszellemült síricsendet, á la *"A nép, uram király, csendes, mint a halál, csupán a menny dörög"*.

És röhögtek, mikor a nyelvújításról tanulta Sziránó a kesztyű analógiájára a kónt fasztyűnek keresztelte el, úgy röhögtek, hogy még otthon is, mindketten, a szülők kétségbeesett, értetlen pillantásaira válaszul csak annyit bírtak kinyögni két roham közepette: f...hahaha...f...fasztyű, és bár ebből még nem derült ki semmi, részletezni már igazán nem lehetett, tekintve, hogy újabb és újabb nevetőrohamok gurgulázódtak fel belőlük a helyzet abszurditása miatt.

Így telt tehát egy év. De már egy ilyen hét elteltével is meg volt pecsételve ez a mindennél erősebb kancellári szövetség (egyenesen antant), mikor Áron matek közben megkérdezte Sziránót, hogy akkor ők most legjobb barátok-e, *hivatalosan* is, mert ami őt, Áront illeti, neki bizony soha nem volt olyan jó barátja, mint Sziránó és ő bizony így van ezzel már első óta. *Na hű*, állapította meg magában Sziránó, aki bár az elmúlt hét alatt ugyancsak legjobb és legegyszerűbb és legigazibb barátjának érezte a kis sakálszerű fiút, mégis, ez az első óta-dolog valahogy sehogy sem akart stimmelni. De foglalkozott is ő ilyenekkel, örült a frissen (azaz hát ezek szerint nem is olyan frissen) szerzett legjobbbarátnak és nem firtatta a zavaros részeket, pláne, mivel épp óra közben voltak. Persze, hogy, súgta Sziránó boldogan.

Igaz, Áron, ha mindezt most olvasná, a legjobban ezen az írói erőltetésen ütközne meg. Hogy neki politikai hátsószándékai lettek volna mindezzel. Hogy Sziránó ezt a későbbiekben már úgy narrálta (ki másnak is, mint saját magának, befelé), hogy mindez Máté hatalmának exponenciális növekedése miatt volt. *Preventív szövetség, meg effélék, ugyan már, Sziránó, bazmeg, hát hiszen fasztyű*, jegyezné meg és röhögnének megint egy egész napot a nyelvújított kotonon. Sziránó viszont (megint csak befelé, mert minek pont most újrakezdeni, mikor épp a legszebb emlékekből mazsoláztatnak) kötné az ebet a karóhoz, hogy Áron, ha nem is tudatosan, legalább zsigerből mégiscsak előrelátott, felmérte a rémisztő helyzetet és levonta a szüksé-

ges következtetéseket (zsigerből levonni, mert Áron szerint ilyet is tudott), hogy Mátét meg kell állítani bármi áron, és erre mégis ki más lenne alkalmas, mint a két kancellár együttesen. Pláne, ha a király (császár, kinek hogy) meztelen, legalábbis szellemileg. Feri felett amúgy is eljárt már az idő (pattanásai nőttek), a népnek már rég új vezér(ek) kellett(ek).

Ferinek pedig fel se tűnt (de ami még nagyobb szó, Sziránónak sem!), hogy már nem ő uralkodik. Igaz, mivel Feri igazi jó királya/császára volt tizenegy fős népének (a fiúknak), azt se vette észre, amikor épp hatalmon volt. Egyáltalán, arról se volt tudomása, hogy nyolc iskolaéve alatt egyáltalán *bárki* hatalmon lenne (pedig nagyon is vágyott rá). Mekkora nézne, ha ennek tetejében még az is kiderülne, hogy pont ő. Hogy pont ő, mormogná és nem értené. Mondom, igazi jó király(/császár).

És Áronnak teljesen igaza lett (már így zsigerileg). Máté ugyanis egyik napról a másikra elkezdte behajtani eddig oly bő kézzel szórt hiteleit. Mindenki az adósa volt, még maga Feri is. Sziránó is, vastagon. És immáron ordított és tombolt, csapkodott és lökdösődött, ha valaki bármit is nem úgy képzelt el, mint ő, legyen szó akár arról, hogy ki kivel legyen egy csapatban tesin focikor, hogy ki ki mellé ül a menzán. Mindent ő döntött el, azt is, ami őt nem is érintette. Pavel már lassan ott tartott, hogy szándékosan is utolsónak állt a sorban (pedig korábban néha meg tudta előzni Bélát vagy Nagy Dánielt) és addig le sem ült, míg mindenki (Máté helyeslő vagy épp elmarasztaló tekintetét kutatva) le nem heveredett. Így persze neki jutott a legkisebb adag, félig már kihűlt ebéd. De se baj, az, hogy Máté ezúttal nem rivallt rá, hogy *oda te nem ülhetsz, húzz arrébb, nem, nem oda, arrébb* (pedig már a falnál volt, a sarokban, méterekre mindenkitől), mindent megért.

Sziránó is egyre kevesebbet tűnődött a dolgon elalvás előtti szokásos, tízperces elmerengésben. Nem is lett volna már értelme divatról és népszerűségről elmélkedni, mivel ellentétben a régi szép, elegáns időkkel, mikor még logikusan, észrvekkel levezethető volt, hogy ki mitől, mennyire és hogyan lett vagy lesz majd népszerűbb vagy népszerűtlenebb az elmúlt vagy elkövetkezendő hetekben, most minden a türannosz pillanatnyi hangulatán múlt. Még az eddig érinthetetlen Sziránó pozíciója sem volt már egyértelmű, Máté egyik nap melléült rajzon, csokit adott neki, friss kosaraskártyáit mutogatta (és kínálgatta is, ellenállni végül képtelennek bizonyuló hősnöket, épphogy csak nem mondván, hogy *mindezt neked adom, ha leborulva imádsz engem* – persze mondani sem kellett, ekkorra már egyértelmű volt), máskor pedig Sziránó a töpszli fasz volt, a tudálékos gecsi, a seggdugas, aki oda nem ülhet és húzzon már arrébb, nem, nem oda, arrébb, ésatöbbsi.

Sziránó pedig bár magában még fortyogott ugyan, ennél sokkal többre nem jutott. Tanácstalan volt, és bár kancellártársa időben felismerte a veszélyt, a kialakult helyzettel (azon túl, hogy az utóbbi hónapokban, mintha Mátéval is már-már legjobb barátok lettek volna) Áron sem tudott már mit kezdeni. Sziránó nem akart hinni a szemének, de gyakorlatilag már azt a kötélzáncot, per kinek hogy borotvaélet érezte szorulni a nyaka körül (és a helyzet súlyosságát szemlélteti, hogy fel sem

túnt neki e pazar képzavar, vagy legalább a pazar képzavar, mint rím), ami uralkodóként is leselkedett volna rá, ha annak idején mégis hátára veszi a legnépszerűbbség megannyi terhét, felelősségét és főleg veszélyét. Így történt, hogy a vészorszak ezen legsötétebb napjaiban hősünk szívében nemes elhatározás kezdte kifortyogni magát, olyasforma, hogy:

*Eredj te, Sziránó, mennyei sereggel,
Eredj Mátéhoz erős fegyverös kézzel,
Ott találod őtet, de onnan te üzd el,
Ronts meg őtet eggyütt nagy kevélységekkel.*

És bár nem egészen így monda, nem nyelvvel és nem szózáttal, hanem tündöklő isteni akarattal, azért neki megfelelt aképpen is, hogy:

Na, a jó kurva anyádat már.

JASNA GULAN